

Svensk
version

GERMANY

SWEDEN

FINLAND

POLAND

LITHUANIA

ESTONIA

REFRESHING

Reconsider Design

International Design Center Berlin

Utställningen "Reconsider Design" vill öka medvetenheten om designens roll och det ansvar som följer med det. Miljöpåverkan av en produkt bestäms till stor del under den inledande designfasen. Som designer kommer ansvaret med att skapa produkter, processer och tjänster som är både miljövänliga och hållbara under hela livscykeln.

Goda exempel på ekodesign från hela Östersjöregionen presenteras i idéer och produkter inom olika områden såsom lärande, social integration och rörlighet. Utställningen är en del av "Ecodesign Roadshow", som turnerar runt Östersjöregionen. Workshoppas och evenemang i anslutning till utställningen kommer att främja ekodesign som ett kreativt tillvägagångssätt för att arbeta och stödja utbyte av kunskap och erfarenhet.

Vi vill tacka våra partner – först och främst German Environment Agency för den tekniska kompetens som ges i alla frågor som rör hållbarhet och cirkularitet. Stort tack även till våra partner på designcentren i Estland, Finland, Litauen, Polen och Sverige för ett givande utbyte och gott samarbete.

Förord

German Environment Agency

Befolkningen på vår planet fortsätter att öka. I juni 2017 var vi fler än 7,5 miljarder människor, en siffra som förväntas öka till 11 miljarder i slutet av detta århundrade. Var och en av dessa människor, deras barn och barnbarn, har rätt att leva ett värdigt liv. Men möjligheten till ökad välfärd och konsumtion är begränsad: vi har bara en jord och den kan inte fördubblas eller tredubblas för att ge de resurser vi behöver för att fortsätta leva på det sätt vi gör idag. En stor utmaning vi står inför är omställningen av vårt ekonomiska system till ett som innebär en mer effektiv resursanvändning, som stöder cirkulära modeller, så kallade closed loops, och möjliggör nya konsumtionsmönster.

En grupp forskare i ledning av Johan Rockström vid Stockholm Resilience Center introducerade begreppet "planetära gränser", som klimatförändringar, användning av färskvatten, förändrad markanvändning och förlust av biologisk mångfald. Det är inom de här gränserna som samhället kan driva på en hållbar utveckling samtidigt som risken för oönskade systemförändringar kan hållas på en kontrollerbar nivå. Sociala och tekniska innovationer med möjlighet att ändra vår ekonomi och vårt beteende behöver därför utvecklas inom dessa gränser. Här har vi en stor utmaning, att tänka inom dessa gränser.

Design har en stor kraft att stärka innovationer på vägen till ett mer hållbart samhälle. Den största delen av en produkts miljöpåverkan bestäms redan i det inledande designstadiet: vilka material väljs och vilken mängd kommer att gå åt? Hur mycket förpackning behövs? Hur hållbar är produkten? Är det möjligt att uppgradera eller reparera den? Hur mycket el förbrukas under produktionen och senare vid användning? Hur mycket bränsle går det åt att transportera material, för leverans och senare för insamling till återvinning? Är det möjligt att minska eller helst ersätta de ämnen som är skadliga för hälsa och miljö? Vad händer när produkten är färdig använd? Kommer den att ägas av en enda användare eller kommer den att finnas med i en delningstjänst?

Design är mycket mer än form. Designer och produktutvecklare avgör en produkts eller tjänsts energi- och materialeffektivitet, cirkulära flöden och användningssätt. De påverkar affärssystem och koncept. Genom att tänka inom de olika planetära gränserna kan designer bidra till att samhället håller sig inom dessa. EU-projektet "Ekodesign som drivkraft för innovation i Östersjöområdet"

(EcoDesign Circle) är ett treårigt projekt (2016-2019) som finansieras av Interreg Baltic Sea Region och European Regional Development Fund med en budget på 1,7 miljoner euro. Projektet främjar hållbar design genom att öka kunskapen om ekodesign hos regionens små och medelstora företag, designer och designorganisationer.

Syftet är att inspirera och bidra till att företagare förstår fördelarna med ekodesign och potentialen med cirkulär ekonomi genom att visa goda exempel och möta behovet av kompetens inom ekodesign bland designer. För att göra detta har bland annat en arbetsmetod utarbetats, "Learning Factory for Ecodesign", som kompletteras med praktiska och inspirerande filmer. Verktygen "Ecodesign Audit and Sprint" har utvecklats för att identifiera potentialen för omställning till mer hållbar design hos företag och genomföra dessa i en designcentrerad process. En ny webbplats har lanserats, Sustainability Guide, med inspiration, information och metoder för att lära sig mer om och att arbeta med ekodesign. Den här mobila utställningen, "Reconsider Design", belyser vikten av ekodesign genom att lyfta framgångsrika och hållbara exempel från Östersjöregionen.

Ledande partner för projektet är German Environment Agency (UBA) som samarbetar med sex designorganisationer från Estland, Finland, Tyskland, Litauen, Polen och Sverige. Den gemensamma ambitionen är att utvidga möjligheter till ekodesign och utöka samarbetet mellan designcenter i Östersjöregionen.

"EcoDesign Circle" är en del av UBAs arbete att främja hållbara innovationer. Ytterligare exempel är German Federal Ecodesign Award, ett ekodesignpris, som har delats ut årligen sedan 2012 tillsammans med German Federal Ministry for the Environment. Priset är instiftat av International Design Center Berlin.

"De bästa designerna är alltid förändringsskapare" har Cameron Tonkinwise, professor i design vid University of New South Wales, sagt. Inspireras av utställningen "Reconsider Design" och ta del av diskussionen om hur design och nya cirkulära affärsmodeller kan bidra till de förändringarna vi behöver för en hållbar framtid inom planetens gränser.

Maria Krautzberger
President, German Environment Agency

German Environment Agency

German Environment Agency grundades 1974 och är Tysklands främsta miljöskyddsbyrå med huvudkontor i Dessau. Cirka 1 500 anställda arbetar med ett brett spektrum av utmaningar, bland annat avfallshantering, klimatskydd och utveckling av kriterier för Blue Angel-märkta produkter. Byråns arbete består av att samla in och analysera data om miljötillståndet och att göra prognoser. Baserat på dessa resultat ges federala organ, som det tyska förbundsministeriet för miljö, politiska råd. Utöver detta ges allmänheten information om dessa frågor och invånarna får svar på sina funderingar inom området.

UBAs övergripande uppdrag är att upptäcka och utvärdera miljörisiker tidigt och att hitta lönsamma lösningar för dem i tid. Eftersom miljöskydd är en global uppgift idag är det internationella samarbetet en viktig del av byråns arbete.

Tack vare den viktiga roll ekodesign har för hållbar utveckling är UBA delaktig i undersökningar och främjandet av miljövänliga produktions- och konsumtionsmönster. Tillsammans med tyska förbundsministeriet för miljö, delas det tyska ekodesignpriset ut. Priset hyllar miljömässiga och tilltalande varor, tjänster och koncept sedan 2012.

Umweltbundesamt (UBA)
umweltbundesamt.de/en

Design Forum Finland

Design Forum Finland grundades 1875 och är en nationell designförmedlingsorganisation som drivs av Finska Hantverks- och Designförbundet. Dess roll är att stärka tillväxten och konkurrenskraften för små och medelstora företag genom design och strategisk designledning. De erbjuder tjänster och information som hjälper små och medelstora företag att utvärdera, utveckla och tillämpa de konkurrensfördelar som skapas tack vare design. Design Forum Finlands mål är att öka och förmedla information och designkunskap, koppla ihop designbyråer och framtida kunder och skapa nya partnerskap. De arrangerar även en rad evenemang, seminarier, workshoppar och presentationer. Utmärkelsen Fenniapriset, Kaj Franck Designpris, Årets Unga Designer och Estlanderpriset främjar och kommunicerar användningsområden och fördelar med design. Design Forum Finland initierar och deltar i nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt och skapar kompetensnätverk. De erbjuder dessutom sina medlemmar tillgång till de mest intressanta projekten och en möjlighet att delta i och påverka aktuella designbegrepp. Design Forum Finland har genom åren genomfört utställningar och projekt med fokus på ekodesign och företags sociala ansvar.

Design Forum Finland
designforum.fi/en

Estonian Design Centre

Det estniska designcentret är ett utvecklingscenter som grundats 2008. Centrumet främjar designområden och samlar sina medlemmar. Syftet är att hjälpa designer, entreprenörer, representanter för den offentliga sektorn, beslutsfattare och andra som vill främja tillväxten av estnisk design att hitta varandra och att agera som deras partner. Designcentrets vardagliga arbete består i att göra design synlig och erkänna design som något som ger värde. Bra design innebär användarvänliga och miljövänliga lösningar som fungerar bra och banar väg för innovation, både inom näringslivet och den offentliga sektorn.

Designcentrets tjänster bygger på två av dess huvudmål. Det första är att vara en bro inom designvärlden som sammanför designer och kunder. Det andra syftet är att prata om design som mervärde och något som främjar innovation. Hur skapar design värde? Det är frågan som det estniska designcentret svarar på med workshoppar, utbildningsprogram, nätverkande och seminarier. Dess fokus på bra design framhävs i centrets designblogg, designkarta och designmarknad. De bästa designerna premieras på Estonian Design Awards.

Eesti Disainikeskus
disainikeskus.ee/en

Gdynia Design Center, en del av den pommerska vetenskaps- och teknologiparken, stöder utvecklingen av kreativa industrier, inklusive företag och projekt inom industriell design, grafisk form, multimedia, arkitektur och mode. Det är en plats där designer, entreprenörer, studenter och andra passionerade inom design kan mötas och arbeta tillsammans för att främja smart design. I sitt dagliga arbete samordnar Gdynia Design Center designrelaterade initiativ och evenemang, bland annat genom deltagande i internationella projekt, utbildningsaktiviteter och utställningar samt evenemang för att främja design, som Gdynia Design Days.

Ett av Gdynia Design Centers centrala fokusområden är att agera vid mötet mellan design och entreprenörskap genom att främja ett starkt samarbete mellan designer och entreprenörer – särskilt genom att hjälpa små och medelstora företag att öka sitt "designtänkande". Centrets gedigna erfarenhet inom området omfattar ledande interregionala projekt (som Design EntrepreneurSHIP) med målet att överföra kunskap, främja innovation och utveckla god praxis inom design och designrelaterade områden.

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia
Centrum Designu Gdynia (CDG)
centrumdesignu.gdynia.pl/en

International Design Center Berlin, IDZ, grundades 1968 och är en av Tysklands ledande institutioner som arbetar för att skapa intresse och kunskap om design. IDZs medlemmar omfattar fler än tvåhundra designorienterade företag, byråer, institutioner och annonsörer. Utöver arrangemang för medlemmar organiserar IDZ projekt och evenemang på nationell och internationell nivå i aktivt utbyte med representanter från politik, kultur och vetenskap.

Designområdet omfattar mycket mer än bara estetiska problem. I utvecklingen av produkter, processer och tjänster, skapar design möjlighet att integrera funktionella, emotionella och sociala aspekter som bygger på människors faktiska behov. Som en drivkraft för innovation spelar design en viktig roll i att möta sociala, miljömässiga och ekonomiska utmaningar. IDZ har sedan de grundades fokuserat på främjande av hållbar design och har idag stor kompetens inom ekodesign.

IDZ | Internationales Design Zentrum Berlin e.V.
idz.de/en

Litauiska Designers Society, LDiS, är en sammanslutning av litauiska professionella designer. De grundades 1987 och är en offentlig ideell organisation och även den enda organisationen i Litauen inom designområdet som har en unik juridisk status för organisationen för konstnärer. LDiS representerar litauisk design internationellt, fungerar som ett nationellt designcenter och som social partner för politiska institutioner. Utöver det arbetar LDiS ständigt för att utöka sin roll att bidra till större samarbete mellan vete nskap, företag, offentlig och privat sektor och samhället. Efter de senaste innovativa trenderna bidrar LDiS till ett internationellt nätverk och främjar nyckelrollen för design som lösningen för globala ekonomiska, sociala, miljömässiga problem och andra utmaningar. Principerna för cirkulär ekonomi, användarcentrerad innovation och holistisk syn ligger i grunden för LDiS filosofi. Sedan 2016 är LDiS medlem av European Bureau of Design Associations (BEDA).

Lietuvos dizainerių sąjunga (LDiS)
ldis.eu/en

SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign, arbetar för att design ska användas i allt innovations- och förändringsarbete. Design skapar konkurrenskraft och innovation utifrån användaren. SVID verkar för att sprida kunskap om designmetodiken i såväl privat näringsliv som offentlig sektor. SVID arbetar aktivt över hela Sverige, och i andra länder via olika samarbeten, för att få fler aktörer att implementera design i sina verksamheter.

SVID har en unik position som nationell och oberoende stiftelse som arbetar i gränslandet mellan företag, offentlig verksamhet och forskning där de kopplar ihop aktörer, sprider kunskap och stärker möjligheterna till utveckling. Som oberoende organisation med offentlig finansiering har de möjlighet att inleda samarbeten med en mängd olika samhällsaktörer.

SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign
svid.se/en

DESIGN FORUM
FINLAND

EESTI DISAINI KESKUS
ESTONIAN DESIGN CENTRE

IDZ International
Design Center Berlin

LEARNING

PLAYING

SVERIGE

01 Retoy

En genomsnittlig femåring i Sverige äger över 500 leksaker. Samtidigt förbrukar i-landet Sverige lika mycket resurser som drygt fyra jordklot. Retoy vill ge alla barn en hållbar inställning till konsumtion och samtidigt lära barnen, deras föräldrar och andra vuxna förebilder mer om barns rättigheter. På ett leksaksbyte får barn träffas och byta ut leksaker de inte längre använder, skänka dem till behövande barn eller återanvända dem i Retoy Lab. Samtidigt passar man på att rensa bort farliga leksaker med skadliga kemikalier. Totalt 70 000 leksaker har redan bytts sedan 2011, vilket motsvarar 120 ton insparade koldioxidutsläpp tack vare att man byter leksaker istället för att köpa nya.

Genom att lära barn och vuxna att uppskatta värdet av att byta leksaker med varandra istället för att köpa nya, och visa hur materialet i leksaker påverkar miljön, ökar Retoy medvetenheten om miljöpåverkan. Hos Retoy byter barn leksaker och lär sig vilka material som är miljövänliga och vilka som inte är det. Barn får lära sig om cirkulär konsumtion och hur man spar på naturens resurser. Med fokus på framtiden, våra barn, blir Retoy ett bra exempel på hur konsumtion kan styras till att istället bli en inspirerande och hållbar service.

SVID, Stiftelsen Svensk Industriedesign

Lek för Hållbarhet
retoy.se

POLEN

02 TORP

TORP är ett projekt som syftar till att väcka nytt liv i en gammal övervakningsstation vid Puckbukten, den västra delen av Gdanskbukten. Vaktornet byggdes som en torpedstation under andra världskriget, men har sedan dess lämnats åt sitt öde. Syftet med projektet är att omsorgsfullt restaurera den historiska byggnaden och skapa kontor och bostäder där. Utanför kommer man att kunna odla grönsaker, lagra förnödenheter och samla regnvatten. Anläggningen ska drivas med förnybar energi. Avloppsvatten kommer att samlas in och hanteras separat.

TORP är ett bra exempel på att hur det går att anpassa en övergiven byggnad som fortfarande har stor potential att användas. Rester av den tyska torpedstationen har inspirerat till det här innovativa projektet. Genom banbrytande design och utveckling kommer TORP att tillgodose de mest varierade behoven hos sina gäster. Dessutom kommer TORP att bidra till att förbättra den historiska och ekologiska kunskapen i Puck Bay-området.

Pomeranian Science and Technology Park
Gdynia – Gdynia Design Centre

MFRMGR / Marta Frejda, Michał Gratkowski
mfrmgr.pl

TYSKLAND

03 FLOW – Återbruk av möbler och utrustning från skolor

Varje år kasserar skolor och myndigheter enorma mängder inventarier som möbler, idrottsutrustning och undervisningsmateriel. Ofta är det saker som är fullt fungerande och användbara, men det saknas förvaringsutrymmen och lämpliga nätverk. Här kan mäklarverksamheten och auktionsplattformen FLOW fungera som mellanhand. Begagnade inventarier kan skänkas till välgörenhetsorganisationer eller säljas på auktion.

Med tjänsten FLOW har Regine Aicher och Nina Nicolaisen, två designer från Hamburg, implementerat ett servicedesign-projekt som främjar hållbar konsumtion.

Använt skolmaterial slängs ofta, men med den sociala auktionsplattformen FLOW kan en ny återvinningscykel etableras där möbler och läromedel som inte längre behövs istället ges vidare till sociala och kulturella verksamheter. Det här spar resurser och minskar avfall.

International Design Center Berlin

Regine Aicher, Nina Nicolaisen
schule-im-flow.de

LITAUEN

04 UNO Parks

UNO Parks är äventyrsparker och lekplatser som är tillverkade i naturliga och återanvändbara material. Enbart hyrverktyg och lokalproducerat, certifierat trä används vid byggnationen. När installationen görs ute i naturen saneras området först från industriell och organiskt avfall. UNO Parks är lätta att reparera och tillverkas enligt kundens önskemål, landskap och varumärke. Företaget har tidigare genomfört flera projekt i Kina, Europa och USA. Adventure Architects erbjuder såväl kunder och partners som studenter, flyktingar och arbetslösa utbildning inom cirkulär ekonomi och ekodesign.

UNO Parks är en mini-modell av hållbar stadsutvecklingslösning där arbetsmetoden baseras på cirkulär ekonomi. Äventyrsparkerna bidrar till nya idéer för lek, fritid och utbildning, samt hälso- och friskvårdsaktiviteter för stadsbor, inklusive personer med särskilda behov och socialt utsatta grupper. Dessutom bidrar projektet till naturområden i stadsmiljön.

Lithuanian Designers' Society

Adventure Architects
unoparks.eu

TYSKLAND

05 CO₂-Kompass

Med onlinespelet CO₂-Kompass vill Deutsche Bahn – en av de största arbetsgivarna i Tyskland – öka medvetenheten kring effektiv användning av resurser bland sina anställda och företagets medlemmar. På ett lekfullt sätt uppmuntrar CO₂-Kompass deltagarna

att tävla mot varandra och motiverar dem att minska användningen av koldioxid hem och på jobbet. Praktiska vardagstips, till exempel om användning av återvunnet papper eller effektiv uppvärmning, bidrar till att minska koldioxidutsläppen och gör det möjligt att mäta förändringar.

CO₂-Kompass är ett onlinespel som utmanar dig på ett roligt sätt för att minska dina koldioxidutsläpp. Det är pedagogiskt utformat som gör att det går snabbt att förstå och uppmuntrar till att fortsätta spela. Applikationen är tekniskt i framkant och passar bra in i vår övriga verksamhet. Den designades ursprungligen för anställda i Deutsche Bahn, men uppmuntrar också till förändrat beteende i vardagen.

International Design Center Berlin
Prof. Dr. h.c. Erik Spiekermann, jury medlem i German Federal Ecodesign Award

Scholz & Volkmer GmbH,
DB Mobility Networks Logistics AG
s-v.de

TYSKLAND

06 KOMPLOTT

Klistermärkena i serien KOMPLOTT ska locka människor till större miljömedvetenhet. Bilderna motverkar vardagens "miljösynder" på ett okonventionellt och spännande sätt, vilket bidrar till att minska energi- och resursförbrukningen. Klistermärkena utformades ursprungligen för University of Applied Sciences i Potsdam, men kan även användas inom andra anläggningar som offentliga myndigheter, sjukhus och skolor.

Bra grafisk design och ekologisk aktivism som är kul – det är vad KOMPLOTT-projektet står för. De olika motiven uppmuntrar oss att tänka på miljön på ett positivt sätt samtidigt som vi blir uppmärksamma på vårt beteende. Ämnen som resursförbrukning, avfall och slit-och-släng-mentalitet beskrivs på ett tydligt, enkelt och grafiskt sätt.

International Design Center Berlin

Janina Prenzing, Iven Sohmann
ivensohmann.de

FINLAND

07 Carbon Sink Design Studio

Trä suger upp växthusgasen koldioxid från atmosfären. Tack var denna vetenskap kan forskningsprojektet Carbon Sink Design Studio bidra till tvärvetenskapligt arbete kring detta fenomen: studenter inom design och konstruktion samarbetar med företag för att gemensamt utveckla innovativa prototyper som ersätter fossila material med hållbara alternativ. Projektet syftar till att skapa ekologiska material, hållbara affärsmodeller och nya former av samarbete. Projektet finansieras av Europeiska socialfonden (ESF).

Carbon Sink Design Studio är ett tvärvetenskapligt samarbete mellan Universities of Applied Sciences i Tampere och Lahti och Design Forum Finland. Studenter och yrkesverksamma inom skogsbaserade biofält och utvecklingsområden samverkar för att skapa nya verksamheter och biobaserade produkter. Resultaten kommer att ge nya, hållbara och koldioxidneutrala lösningar av biobaserade produkter.

Design Forum Finland

Hiilinielu Design Studio

Design Forum Finland

Lahti University of Applied Sciences

Tampere University of Applied Sciences

hiilinieludesign.fi

CONSUMING EATING

POLEN

08 Biotrem

Biotrem tillverkar engångstallriker och bestick som är helt biologiskt nedbrytbara tack vare att de komposteras på endast 30 dagar. De tillverkas av vetekli, en biprodukt som bildas vid malning av vetekorn. Biotremers tillverkningsprocess använder endast rent, ätligt vetekli och en mycket liten mängd vatten. Inga kemiska tillsatser används, vilket innebär att tallrikarna och besticken inte har några negativa effekter på människors hälsa eller någon negativ påverkan på miljön. Cirka ett ton vetekli räcker till upp till 10 000 engångstallriker eller skålar. Biotremprodukterna kan användas till både varma och kalla rätter och tål även att värmas i ugn eller mikrovågsugn.

Produkter och bestick från Biotrem imponerade på oss med sin enkla och innovativa design. Tack vare det biologiskt nedbrytbara materialet kan de här produkterna ersätta massor av engångstallriker som är dåliga för miljön. Mat som serveras på tallriker som dessa kommer alltid att kännas som en dekorativ dukning.

Pomeranian Science and Technology Park
Gdynia - Gdynia Design Centre

BIOTREM SP. Z O.O.

biotrem.eu

TYSKLAND

09 Culinary Misfits

Potatis med groddar, morötter med tre ben, förväxt squash - grönsaker och frukt som inte uppfyller de estetiska normerna för försäljning blir ofta bortvalda och slängs i enorma mängder. Projektet Culinary Misfits motverkar detta slöseri med mat. Genom en

serie workshoppar ger personerna bakom projektet företag och privatpersoner, barn och ungdomar tillgång till en matkultur där mat kan uppskattas igen och minska matsvinn. Culinary Misfits erbjuder också catering. Grönsakerna och frukten hämtas enbart från lokala ekologiska gårdar.

Vi betalar idag ett högt pris för de perfekta grönsakerna i våra stormarknader - vi går miste om smak och variation, och det orsakar också ett omfattande matsvinn. Grönsaker och frukter som inte stämmer överens med önskat utseende och normer sorteras bort och kasseras. Projektet Culinary Misfits bidrar till en hälsosam och rättvis matkultur genom att ta vara på mat och resurser. Naturens mångfald och skönhet syns tack vare dess olika variationer och knasigheter.

International Design Center Berlin

Lea Brumsack, Tanja Krakowski
culinarymisfits.de

TYSKLAND

10 Kaffeeform

Porslinet från Kaffeeform består av kaffesump blandat med träspån och biopolymere. I samarbete med en lokal studio i Berlin hämtas kaffesumpen från lokala restauranger och kaféer för att sedan torkas, förpackas och skickas vidare. Sumpen bearbetas därefter vid en produktionsanläggning i Baden-Württemberg, där avfallet omvandlas till en ny produkt. Det kaffedoftande porslinet är lätt, tåligt och enkelt att rengöra. Kaffeeform kan beställas via webben eller köpas från utvalda kaféer och företag.

Efter flera års experimenterande har Julian Lechner lyckats utveckla ett helt nytt material från sin idé att skapa något stabilt och hållbart av kaffesump. Kaffeeform är ett material skapat av återvunnen kaffesump och förnybara råvaror. Det är lätt, slitstarkt och hållbart. Vad kan vara mer självklart än att använda det för att göra kaffekoppar?

International Design Center Berlin

Kafform UG, Julian Lechner
kaffeeform.com

FINLAND

11 RePack

RePack är en cirkulär förpackningstjänst för webbutiker och konsumenter med leveranspaket som bekvämt skickas tillbaka och sedan återanvänds. RePack-användarna returnerar förpackningarna genom att vika ihop dem till brevstorlek och posta dem i en brevlåda var som helst i världen, portofritt. När förpackningen har returnerats får användaren en automatisk återbetalning av sin deposition i form av en värdecheck som kan lösas in i valfri ansluten butik. Fraktpåsarna kan användas upp till 20 gånger. Den cirkulära förpackningstjänsten minskar förpackningsavfallet med över 90 procent och koldioxidutsläppen med 80 procent. Projektet förbättrar upplevelsen för användaren i webbutiker, ökar försäljningen och minskar mängden sopor.

Online shopping ökar konsumtionen av förpackningsmaterial. Det återanvändbara postpaketet RePack är en praktisk lösning på det här växande problemet. En intressant kombination av produkt, service och en ny affärsmodell!

Design Forum Finland

RePack

originalrepack.com

TYSKLAND

12 soulbottles

soulbottles är återanvändbara glasflaskor med korkar av rostfritt stål, keramik och naturligt gummi. Genom att undvika plast hålls dryckerna fria från föroreningar och mjukgörande medel. Flaskorna tillverkas i Tyskland under rättvisa förhållanden och på ett klimatneutralt sätt. Flaskornas olika design har skapats av formgivare från hela världen. Projektet stöder också dricksvatten-initiativ: för varje flaska som säljs går en euro till den Hamburgbaserade organisationen Viva con Agua St. Pauli.

soulbottles är ett exempel på hur hållbarhet kan bli en del av vardagen. De lokalt producerade flaskorna är vackert designade och är ett bra alternativ till plastflaskor. Genom att fylla dem med kranvatten

istället för att köpa engångsflaskor undvika både onödigt plast och transporter. Dessutom sparar man pengar.

International Design Center Berlin

Soulproducts GmbH
soulbottles.de

TYSKLAND

13 Original Unverpackt

Nästan ett halvt ton hushållsavfall per capita genereras varje år i Tyskland – inte minst till följd av plastförpackade livsmedel. Stormarknaden Original Unverpackt erbjuder ett alternativ till problemet: inga engångsförpackningar används, varorna packas istället vid packstationer – allt från bönor till vätskor och spannmål. Utöver att man specifikt undviker avfall informerar projektet också om ämnen som återvinning och "zero waste", det vill säga inget avfall. Original Unverpackt erbjuder också en webbkurs där deltagarna får lära sig hur man lanserar en egen förpackningsfri stormarknad. För närvarande finns en stormarknad i Berlin och en webbutik.

I allmänhet går det åt en stor mängd förpackningar när du handlar i en traditionell livsmedelsbutik. Inte bara plasten som maten är förpackad i skadar miljön, de innehåller ofta mjukgörare som skadar vår hälsa. Original Unverpackt, den första stormarknadskedjan i Tyskland som helt har tagit bort engångsförpackningar ur sitt sortiment, visar att det går att arbeta på ett annat sätt.

International Design Center Berlin

Original Unverpackt GmbH
original-unverpackt.de

LITAUEN

14 GIRIA

GIRIA är en kollektion hushållsprodukter som är tillverkade av blad och barkdamm från ask, ek och tall. Materialet ger en unik textur som varierar i färg och skrovlighet på ytan. Produkterna utformas för hand, oljas in och torkas under en period på några veckor. Varje föremål är helt unikt och förändras med tiden beroende på användning. Som

materialstudie bidrar projektet till att göra naturavfall till en tillgång genom att förvandla det till värdefulla föremål.

GIRIAs estetik och produktionsprocess spelar an på den litauiska kulturens rötter, när människans självklara närhet med naturen var en viktig del av vardagen.

Lithuanian Designers' Society

Evelina Kudabaitė
evelinakudabaite.com

ENABLING

VIMMING

POLEN

15 SollinEr

Yachten SollinEr drivs av solpaneler som är monterade ovanpå ett automatiskt nedfällbart tak. Båten kan accelerera till 12 km/tim, den går tyst och fungerar även molniga dagar. När båten är fulladdad kan den åka i 18 timmar på natten. Tack vare det aerodynamiska skrovet är vattenmotståndet mycket lågt, och de lätta materialen minskar båtens vikt. Det innebär en förhöjd båtupplevelse och minskad resursförbrukning.

Nöjet att segla kommer att bli ännu större med det här fantastiska projektet. Den här båtens koldioxidutsläpp är nära noll och bara naturliga energikällor används. Den moderna, elektriska 5hp-motorn ger en tyst och bekväm resa. Dessutom är SollinEr elegant – gjord i en modernistisk, minimalistisk stil. Det här är en båt för en ekologisk framtid.

Pomeranian Science and Technology Park Gdynia
– Gdynia Design Centre

Green Dream Boats
greendreamboats.com

TYSKLAND

16 Inspiro

Huvudfokus under utvecklingen av tunnelbanepattformen Inspiro har varit energieffektivitet och miljöanpassning, hela vägen från produktion till daglig drift, liksom näst intill fullständig möjlighet till återvinning. Vikten för ett tåg med sex vagnar har minskats med cirka 18 ton genom lättviktig konstruktion och viktoptimerat chassi. Tack vare en tilltalande inredning uppskattar passagerarna resan och tar därför tunnelbanan oftare.

Tunnelplattformen för kollektivtrafik kännetecknas av minskad material- och energiförbrukning och återvinning. Här skapas även större mervärde tack vare ökad passagerarkomfort. Kollektivtrafikens vagnar renoveras så att invånarna uppmuntras till att åka kollektivt istället för privat.

International Design Center Berlin
Prof. Günter Horntrich,
jurymedlem i German Federal Ecodesign Award

Design: Designworks,
a BMW Group Company

Siemens AG
siemens.com

TYSKLAND

17 StreetScooter

StreetScooter har utvecklat ett elektriskt transportkoncept särskilt för Deutsche Post. Det miljövänliga elfordonet har utvecklats med hänsyn till behoven vid utdelning av brev och paket och minskar den fysiska påfrestningen för budet. Lättviktskonstruktionen håller produktionskostnaderna nere medan modulsystemet gör det möjligt att tillverka olika versioner av fordonet.

Det här konceptet för ett miljövänligt leveransfordon imponerar framförallt med sin funktionella design som är skräddarsydd för användarens behov. Utan förbränningsmotor skapas helt nya möjligheter för fordonsdesign som har utvecklats på ett innovativt sätt. Elektroniken och den lätta konstruktionen kombineras med nyskapande design där särskild miljöhänsyn tas.

Ett gott exempel för elektrisk transport och rörlighet!

International Design Center Berlin
Rita Schwarzelühr-Sutter,
jurymedlem i German Federal Ecodesign Award

StreetScooter GmbH
streetscooter.eu

TYSKLAND

18 CoremanNet

CoremanNet möjliggör cirkulär ekonomi med hjälp av en smart IT-lösning och ett internationellt logistiknätverk. Ett exempel på cirkulär ekonomi är nyttillverkning av begagnade delar inom fordonsindustrin. Begagnade delar samlas in, identifieras, utvärderas och sorteras för att sedan returneras till en angiven plats för framtida bearbetning. Under återtillverkningsprocessen monteras delarna isär, rengörs och byts ut. Dessa delar håller samma kvalitet men är mer prisvärda än nya komponenter och bättre för miljön genom att spara in koldioxid, energi och råvaror.

CoremanNet har etablerat ett internationellt system för insamling, renovering och återbruk av begagnade bildelar. Det som övertygade mig om den här tjänsten var hur den på ett effektivt sätt skapar materialcykler som ger stor resursbesparing. Det är dessutom möjligt att applicera modellen i andra branscher.

International Design Center Berlin
Dr. Dietlinde Quack,
jurymedlem i German Federal Ecodesign Award

Circular Economy Solutions GmbH
coremannet.com

LITAUEN

19 Återvinning och förädling av begagnade bilar

Den ideella organisationen Tevo namai arbetar med återanpassning av före detta fångar. Genom att erbjuda utbildningsprogram som fokuserar på före detta interners kompetens initierar organisationen nya affärsmöjligheter. Ett av utbildningsprogrammen fokuserar särskilt på återvinning och

återvinningsförädling, så kallad "upcycling", av begagnade bilar. Före detta straffångar rekryteras till bilserviceföretag där de tar bort skadade bildelar och reparerar och renoverar dem för återanvändning eller försäljning. På det viset för projektet tillbaka material in i produktionskedjan som annars skulle kasseras, och bidrar till att återanpassa före detta fångar i arbetsliv och samhälle. Stiftelsen engagerar sig också i att minska föroreningar: tillsammans med en partner producerar och distribuerar projektet biologiska probiotika som används för rening av avloppsvatten och förorenat vatten.

Reparation, återbruk och att göra iordning gamla fordon för att kunna användas igen är en del av cirkuläreconomiska modeller. Det som är speciellt med detta projekt är att det även bidrar till att tidigare fångar integreras i samhället genom att de blir utbildade.

Lithuanian Designers' Society

Tevo namai
tevonamai.lt

SVERIGE
20 Peepoo

År 2015 saknade närmare 2,5 miljarder människor i världen tillgång till grundläggande sanitet. Bristande sanitet är en viktig bidragande orsak till sjukdomar som diarré och kolera, något som dödar över en miljon barn varje år. Peepoo är en personlig engångs-toalett som sanerar mänsklig avföring strax efter användning, vilket förhindrar att avföringen smittar närmiljön och det omgivande ekosystemet. Peepoo är kostnadseffektiv att producera, ergonomiskt utformad och med minsta möjliga mängd materialanvändning för maximal hygienisk sanitet. Eftersom Peepoo är överkomlig kostnadsmässigt för de som har svagast köpkraft erbjuder den ett sanitetsalternativ som gynnar både enskilda personer och samhället som helhet.

"Kan design förändra världen?" – Peepoo är ett av de projekt som svarar på den frågan med ett rungande ja. En enkel men genial lösning för att hantera en av mänsklighetens mest akuta problem! Vid första anblicken är det bara en biologiskt

nedbrytbar påse. Men i själva verket är det ett högteknologiskt toalettssystem som inte behöver vatten, dödar bakterier, producerar gödselmedel, är massproducerad och kan användas överallt – även i slum- och katastrofområden.

International Design Center Berlin

Peepoople
peepoople.com

SVERIGE
21 Better Shelter

Better Shelter är utformad för att hjälpa de miljontals människor världen över som har flytt från väpnade konflikter, förföljelse eller naturkatastrofer. Det är en tillfällig nödbostad med ett rum som har halvhårda, ogenomskinliga väggar. Better Shelter har fyra fönster, en låsbar dörr och högt i tak så att det går att stå rak inuti bostaden. Den modulära designen gör att den kan anpassas för olika användningsområden och platser. Nödbostaden kan förankras i marken och tål regn, snö och starka vindar. Den är lätt att demontera, flytta och återmontera. Delarna till Better Shelter kan bytas ut individuellt, och tak och vägghälsor är återvinningsbara. En solcellsdriven lampa ger ljus under dygnets mörka timmar. Nödbostaden är utformad för att ge de boende bättre säkerhet, trygghet och värdighet än ett tält.

Better Shelter bygger hus som räddar liv och bidrar till en hållbar återuppbyggnad av samhällen som drabbas av naturkatastrofer och konflikter. Med respekt för de utsattas behov och med strategisk design, produktion och logistik skapar Better Shelter prisvärda skydd – på kort och lång sikt. För att gå vidare mot hållbar utveckling måste vi skapa och stödja insatser och strategier som tar bort hinder som undergräver människors förmåga att uppfylla sina grundläggande mänskliga behov. Better Shelter ger med sin utformning värme och säkerhet i en krissituation. Goda sociala och fysiska förutsättningar är nödvändigt för en hållbar utveckling.
SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign

Better Shelter
bettershelter.org

TYSKLAND
22 SOLARKIOSK

SOLARKIOSK ger ren och billig energi till regioner som tidigare har förlitat sig på dyr och förorenande energi. Den fungerar som en oberoende energikälla för landsbygdsbefolkningen i samhällen som saknar elnät. Solpaneler och batterier genererar solenergi oberoende av elnätet. Kiosken kan köras i tre dagar efter bara fem timmars solskin, till exempel för att ladda mobiltelefoner eller kylförvara mediciner. SOLARKIOSK erbjuder också en inkluderande affärsmodell som samarbetar direkt med lokalbefolkningen och utvecklar deras samhälle. De elektriska komponenterna tillverkas i Tyskland och lokala material används för resterande delar. SOLARKIOSK kan därmed monteras var som helst, tack vare den modulära konstruktionen som är designad av GRAFT.

Med ett övergripande koncept och kreativt genomförande övertygar SOLARKIOSK med sin hållbara idé. Den ger lokalbefolkningen tillgång till el via en mobil strömkälla som laddas med solenergi. Dessutom utgör den en trygg grund för små lokala företag och fungerar också som en social mötesplats.

International Design Center Berlin
Dr. Dietlinde Quack,
jurymedlem i German Federal Ecodesign Award

SOLARKIOSK AG,
grundat av GRAFT GmbH och
Andreas Spiess
solarkiosk.eu

SVERIGE
23 RagBag

RagBag gör det lättare att skänka bort kläder utan besvär. När shoppingväskan används ut och in förvandlas den till en förfrankerad fraktpåse. Sedan är det bara att lägga kläderna i påsen och posta den. Tack vare detta kan konsumenterna stödja hjälporganisationer och förlänga livscykeln för begagnade kläder. Projektet har initierats av det hållbara klädesmärket Uniforms for the Dedicated.

RagBag hjälper oss att förändra vårt beteende och påminner oss samtidigt om våra

kläders livscykel. Den är i sin rena design en lika självklar som enkel produkt som uppmanar till återvinning och återanvändning. Vi hoppas att andra industrier blir inspirerade av RagBag och hoppas att det får fler att arbeta med innovativ design som hjälper oss att röra oss mot ett mer hållbart och medvetet konsumtionsbeteende.

SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign

DDB
theragbag.se

FINLAND
24 PuzzlePhone

PuzzlePhone är en smartphone med lång livslängd som innehåller tre moduler som är lätta att byta ut: den nödvändiga elektroniken, bildskärm och batteri. Det gör att PuzzlePhone är lätt att uppgradera, anpassa och reparera. Dessutom erbjuder PuzzleLab en färdig standard för företag och varumärken som vill delta i projektet: PuzzlePhone Open Standard ser till att både programvara och maskinvara, tillbehör och uppgraderingar är fullständigt kompatibla och utbytbara. PuzzlePhone är för närvarande under utveckling. Den formges, konstrueras, tillverkas och monteras i Europa.

PuzzlePhones designfilosofi utgår från att vara lätt att använda, vara hållbar och ha ett uppskattat utseende samtidigt som den optimerar användningen av tillgängliga resurser, material och funktioner. Telefonen består av tre reparerbara eller utbytbara moduler. Om du behöver byta eller laga en del så är det enkelt att utföra. För att minimera frakten har PuzzlePhone skapat ett ekosystem som gör att den kan produceras var som helst i världen. En europeisk produkt med smart design som gör den hållbar och möjlig att uppgradera.

Design Forum Finland

Circular Devices Oy
puzzlephone.com

DRESSING WEARING

TYSKLAND

25 Sustainability and Other Stories

Kan cirkulär ekonomi lösa paradoxen med "fast fashion" och hållbarhet? Sustainability and Other Stories är både en fallstudie och en modekollektion. Plaggen i kollektionen är cirkulärt utformade med hjälp av olika tekniker för att sluta cirkeln. Projektet syftar till att stärka designens politiska roll och utforska sambandet mellan konsumtion och socialt beteende i en globaliserad värld.

Många människor gillar mode och tycker om att klä sig fint. Särskilda tillfällen och bemerkelser firas ofta med nya kläder. Den här kollektionen är gjord för att användas en kort tid, men är helt återvinningsbar. Detta arbete, utfört av en student, är av mycket hög standard och tar ett helhetsgrepp om de komplicerade frågorna om hållbarhet.

International Design Center Berlin
Prof. Anna Berkenbusch,
jurymedlem i German Federal Ecodesign Award

MAYYA SALIBA
design & sustainability
mayyasaliba.com

TYSKLAND

26 PYUA – Ecorrect Outerwear

Funktionsklädesmärket PYUA tillverkar vinter-sportkläder från återvunna eller återvinningsbara material i cirkulära återvinnings-system, så kallade "closed-loop recycling

system". Systemet förhindrar resursslöseri och minskar koldioxidutsläppen. Kläderna sätter en hög standard genom att vara fluorkarbonfria: polyesterlaminatet Climaloop, som är särskilt framtaget för impregnering, är helt fritt från förorenande ämnen. Reparationservice medföljer som dessutom bidrar till att förlänga livslängden.

Det här ytterkläderna är skapade med en konsekvent miljömedveten och smart utveckling, de görs av återvunna material, är fluorkarbonfria och har ett så kallat take-backsystem där kläder kan återlämnas. Stilmedvetna, funktionella med starka färger och med kultstatus för de som är särskilt intresserade av hållbarhet. Skaparna har utvecklat detta med särskild känsla för sin produkt och dess produktionskedja. Resultatet är innovativt och trovärdigt, verklig ekodesign. Respekt!

International Design Center Berlin
Prof. Friederike von Wedel-Parlow, jurymedlem i the German Federal Ecodesign Award

Sportsman's Delight GmbH
pyua.de

FINLAND

27 Pure Waste Textiles

Pure Waste Textiles tillverkar 100 procent återvunna garner, tyger och färdiga plagg. Råmaterialet till textilierna samlas in från två källor: spill från textil- och klädfabriker samt garnavfall från spinnerier och väverier. Textilierna sorteras efter färg och kvalitet för att sedan mekaniskt repas upp till fibrer. Beroende på den slutliga användningen av tyget kan bomullsavfallet sedan blandas med kemiskt återvunnen polyester eller viskosfibrer och spinnas till garn. Garnet vävs eller stickas och genomgår en efterbehandlingsprocess för att sedan skäras till för den slutliga produkten. Inga skadliga kemikalier används under återvinningsprocessen. Varje Pure Waste-t-shirt sparar upp till 2 700 liter vatten jämfört med en t-shirt av nytt material. 90 procent av den energi som används i återvinningsprocessen kommer från förnybara energikällor.

Inget vattenspill alls och tillverkat av 100 procent återvunnen bomull. Det är

affärsidén för Pure Textiles, ett företag som är specialiserat på att producera kläder och tillbehör på ett miljövänligt och hållbart sätt. Spill från textilindustrin som annars skulle gå förlorat är det enda material som används. Tyget repas upp och spinnas till nytt garn. Genom att råmaterial et sorteras efter färg behövs det ingen ny färgningsprocess.

Design Forum Finland

Pure Waste Textiles LTD.
purewastetextiles.com

TYSKLAND

28 Kleiderei

Kleiderei är en utlåningstjänst för kläder. Abonnenterna betalar ett fast belopp och får ett paket med fyra klädesplagg hemskickat varje månad. Kläderna är anpassade för att passa abonnenternas personliga smak, baserat på ett frågeformulär som fylls i vid registreringen. Produkterna består av (unga) designmärken, utvalda vintageplagg och skänkta kläder. Projektet gör det möjligt att skapa en mångsidig garderob och prova nya stilar utan "fast fashion" eller överflöd. Det går också att låna kläder "offline" från Kleiderei-butiken i Köln.

Kleiderei är ett alternativ till vårt slit-och-släng-samhälle – att använda hellre än att äga. Dela, byt och låna. Om vi slutar att ständigt handla nytt och att samla på ägodelar kan vi spara resurser och samtidigt stärka vår sociala samvaro genom att dela med andra.

International Design Center Berlin

Kleiderei Hamburg GmbH
kleiderei.com

ESTLAND

29 Upmade

Traditionell klädestillverkning genererar i genomsnitt upp till 18 procent spill från textilmaterial. Upmade gör det cirkulärt och minskar mängden textilspill genom att tillämpa återvinningsförädling i industriell skala. Med hjälp av Upmades programvara kan överskottsmaterial förvandlas till kläder.

Därmed förs avfallet tillbaka in i konsumtionskedjan. Upmade minskar produktionskostnaderna och koldioxidutsläppen och sparar samtidigt energi och vatten. Projektet erbjuder en lönsam och skalbar lösning på problemet med textilspill för varumärken i alla storlekar. Märken och tillverkare kan erhålla en certifiering.

Textilindustrin har ett av världens största ekologiska fotavtryck. Upmade-metoden har utvecklat av Reet Aus för att ta tag i problemet och används av små och stora industrier över hela världen, vilket gör att dess inverkan blir omfattande. Efter tre års verksamhet har Upmade sparat över 128 700 000 liter vatten och 8 250 kg textil från att hamna på soptippen. Upmade blev nominerade till den cirkulära utmärkelsen "Circulars" på konferensen World Economic Forum, vilket visar hur viktigt detta arbete är och att problemet med textilavfall har tagits upp till högsta nivå. Estonian Design Centre

Aus Design Llc.
upmade.org

ESTLAND

30 Reet Aus

Formgivaren Reet Aus brinner för "slow fashion". Hennes återvunna kollektion är helt och hållet tillverkad av produktionsrester. Hon använder sig av Upmade-metoden (se projekt 29), en metod för industriell återvinningsförädling som hon har utvecklat. Metoden innebär en fullständig livscykelanalys av kläderna och gör det möjligt att föra tillbaka spillmaterial in i produktionskedjan vilket gör Reet Aus-kollektionen mycket effektiv. Till exempel sparar varje Up-shirt i genomsnitt 91 procent vatten och 87 procent energi och skapar 80 procent mindre koldioxid jämfört med en konventionellt producerad t-shirt.

Reet Aus är en visionär designer som arbetar både inom akademien och vetenskapen. Hon har till exempel utvecklat Upmade-certifikatet och forskar om återbruk, så kallad upcycling. Reet Aus har grundat sitt eget varumärke där hon designar och producerar kollektioner av återbrukade

plagg. Hon arbetar i en ifrågasättande anda med målet att världen ska bli helt fri från textilspill vilket hon arbetar målmedvetet med varje dag. Med sitt arbete fortsätter hon att bevisa att smart design kan rädda enorma mängder av oanvända textilier och därmed även de stora resurser som går åt för att producera dem.

Estonian Design Centre

Aus Design Llc.
reetaus.com

Denna publikation är utgiven av International Design Center Berlin och SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign som en del av projektet "Ekodesign som drivkraft för innovation i Östersjöområdet (EcoDesign Circle)". Projektet stöds av Interreg Baltic Sea Region (BSR) 2014–2020.

IDZ International
Design Center Berlin | **50** years

Interreg
Baltic Sea Region

© 2018 International Design Center Berlin
All rights reserved.

Bilaga

Reconsider Design

Roadshow in the Baltic Sea Region

Utgivare

International Design Center Berlin
Am Park 4
10785 Berlin
Tyskland

Projektledning och redigering

Jutta Brinkschulte
Ingrid Krauß
Patrick Liwitzki
Insa Ruckdeschel
Anna Velander Gisslén

idz.de

Layout och design

Stephie Becker
stephiebecker.com

Översättning

Toptranslation GmbH
Anna Velander Gisslén
Zandra Idenius

Tryck

DBM Druckhaus Berlin-Mitte GmbH
Druckhaus-berlin-mitte.de

